

Giv konfirmanderne stemme »Tro er ikke noget, vi taler om – det synger vi om«

*Af Martin Hornstrup, organist ved Gellerup Kirke
Billeder af Martin Hornstrup: Nicoline Noe og Lars
Hornstrup*

Det er min opfattelse, at det ikke er meget af den intellektuelle formidling, som konfirmander modtager i deres konfirmationsforberedelse, som hænger ved i det lange løb. Det, de husker, er snarere stemninger, oplevelser og så nogle af de helt konkrete religiøse værktøjer, vi giver dem med som eksempelvis stilhed, lystænding, bøn og ikke mindst salmesang. Lidt populært sagt, så er det sådan i Danmark, at tro er ikke noget, vi taler om – det er noget, vi synger om.

Salmesangen er helt central og bærende for vores lutherske gudstjeneste – det er her, vi med vores deltagelse får stemme i gudstjenesten. Vi låner så at sige af andre kristnes ord om og til Gud og har mulighed for at læse vores eget liv ind i dem. Hvis man skal være en del af den gudstjenestefejrende menighed, er det altså nødvendigt at kende nogle salmer, så man kan blive en del af fællesskabet. Det kræver en pædagogisk indsats, men min påstand vil være, at det er besværet værd.

Lære-salmer og være-salmer

Jeg tænker, at det kan være godt at skelne imellem lære-salmer og være-salmer. Ved en lære-salme forstår jeg en salme fra salmetraditionen, som lærer os noget om kristendom og tro.

De er vigtige at kende, fordi der er en kultur- og trosformidling i dem og for at konfirmanderne kan blive delagtige i den salmesyngende menighed om søndagen. Det vil ofte være nødvendigt at forklare og udlægge en del af teksten. Ved en være-salme forstår jeg en salme, som ligger tættere på de unges erfaringsvirkelighed. Den er lettere og mere mundret i sproget og benytter et tonesprog, som de unge relaterer mere spontant til. Jeg anbefaler en 50/50 fordeling, så man hver gang får lige dele lære-salmer og være-salmer.

Den danske salmeskat er stor og mangfoldig – og den udvides til stadighed. Jeg mener, det er vigtigt at præsentere konfirmander for et blandet repertoire, således at de møder både nye og gamle, rytmiske og klassiske, lange og korte, poetiske og ligefremme salmer. I praksis kan det måske være svært at kategorisere alle salmerne som enten lære- eller være-salmer, og det er jo kun godt, hvis der kan være et overlap imellem de stereotype betegnelser.

»Jeg anbefaler en 50/50 fordeling, så man hver gang får lige dele lære-salmer og være-salmer.«

Gode lære-salmer

Der kunne nævnes mindst hundrede eksempler på gode lære-salmer, og mon ikke hver underviser har sine favoritter. Jeg vil alligevel foreslå et par stykker – ikke som en udtømmende liste, men for at udfolde begrebet lære-salme.

DDS 74 Vær velkommen. En oplagt salme til at lære konfirmanderne noget om kirkeåret og de store kirkelige højtider. Måske en del af konfirmanderne kender den i forvejen, og hvorfor ikke tage den som en af de første i forløbet? Den kan fint fungere som en slags velkomst til et år, hvor kirken kommer til at fylde noget særligt for dem.

DDS 674 Sov sødt barnlille. Konfirmation er bekræftelse af dåben, og derfor er det oplagt at tale og synge om dåbens betydning. Salmen er billedrig og benytter mange for konfirmanderne ukendte ord. Det kan føre til nogle skønne og

skøre samtaler. Salmen kan også fungere som en indgang til at tale om Grundtvig og hans betydning for dansk salme- og kirkeliv.

DDS 728 Du gav mig o Herre. En helt central dansk salme om at tage sit liv på sig og leve i luthersk kald og stand. Måske kan der drages paralleller til klimaspørgsmålet, som fylder meget for de unge. Og man kan tale om at være en del af en større sammenhæng.

DDS 240 Dig være ære. Melodien er kendt over hele verden, og på den måde bliver der måske et afsæt til at tale om den kristne kirke i en bredere forstand. Den har en fanfare-agtig fornemmelse, som understreger påskemorgens glæde. Salmen har det pædagogiske fortrin, at den har omkvæd, der gør den let at lære. Sproget i salmen er ligefremt og let tilgængeligt.

DDS 289 Nu bede vi den Helligånd. Det er ikke den vigtigste af de klassiske pinsesalmer. Men hvis man gerne vil undervise om, hvad Helligånden er og gør, så er denne salme måske mere håndgribelig end andre mere vidtløftige/poetiske pinsesalmer. Og så er den skrevet af Luther, og ham kunne man måske også bruge lidt tid på. Endelig har salmen jo også et lille omkvæd: »Herre, hør vor bøn«, som hæfter sig let.

Gode være-salmer

Når det gælder nye salmer, er der igen mange at vælge imellem – og det er måske i virkeligheden de nye salmers største problem: Hvor skal man begynde? Igen vil jeg gerne pege på fem salmer, som, jeg oplever, kan have relevans i forhold til konfirmander og skabe et rum for indlevelse og overgivelse.

DDS 414 Den mægtige finder vi ikke. Måske er den lige så meget en lære-salme, fordi den kort og præcist lærer os, at i forholdet mellem Gud og menneske, er det Gud, der er den opsøgende, og troen er ikke noget, vi præsterer, men det at tage imod Guds kærlighed. Alligevel tænker jeg, den med sine moderne formulerede modsætninger mellem på den ene side trods, tvivl og mismod overfor på den anden side favn, lys og glæde taler direkte ind i det moderne menneskes nære erfaringsvirkelighed. Salmens

melodi er gammel, men kan godt jazzes lidt op, hvis man har flair for det.

100 salmer 862 Gå i mørket med lyset.

Salmen er meget enkel at lære og går ofte rent ind hos konfirmanderne. Den behandler temaerne ›Godt og ondt‹ og ›næstekærlighed‹, som de unge er optagede af. Salmen kan ledsages af lystænding, som er en dejlig konkret (ikke svær) måde at udtrykke sin tro på.

100 salmer Fordi han kom. Igen en salme med udblik til den store verdenskirke. Med sin stærke, latinamerikanske rytme aktiverer den kroppen på en anden måde end de klassiske salmer. Salmen har et let omkvæd med et stærkt og enkelt budskab: »Fordi han kom... så kan vi holde ud i onde dage.« Samtidig er det en bibelhistorisk salme, som behandler mange af de centrale beretninger om Jesu liv.

Janne Mark (Pilgrim 2017) Elsket favnet, husket savnet. Salmen handler om sorg, og det er der ikke så mange salmer for børn og unge, som gør, selvom mange unge har mange sorger. Salmen går ofte rent ind med sit omkvæd: »Du er elsket, favnet, okay som den du er.« Måske er ›okay‹ som teologisk begreb lidt problematisk, men sunget i denne salme virker det stærkt og vedkommende, og alle kan have brug for at høre det.

Højskolesangbogen 206 Hvor du sætter din fod er ikke en salme. Alligevel har den et vigtigt budskab om at finde sin plads i fællesskabet og at holde et lille stykke af sit medmenneskes lykke i sin hånd. Personligt synes jeg, den er et godt alternativ til både ›Ud går du nu på livets vej‹ og ›Kære linedanser‹. Og Sigurd Barrets melodi er dejlig at synge og fremmer hjertets blødhed og lysten til at høre til.